

ΕΤΑΙΡΙΑ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΠΡΕΣΠΩΝ

ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Προς τα μέλη της Βουλής των Ελλήνων

17 Δεκεμβρίου 2012

Α.Π.: 370/2012 (WWF)

Θέμα: Παρατηρήσεις επί του σχεδίου νόμου «Κατάργηση και συγχώνευση νομικών προσώπων του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα- Σύσταση Γενικής Γραμματείας για το συντονισμό του κυβερνητικού έργου και άλλες διατάξεις ».

Αξιότιμες κυρίες και αξιότιμοι κύριοι Βουλευτές,

Με το υπό συζήτηση σχέδιο νόμου, προτείνεται στο άρθρο 9 η συγχώνευση ή κατάργηση των 24 εκ των 29 φορέων διαχείρισης (ΦΔ) προστατευόμενων περιοχών της χώρας. Οι περιβαλλοντικές οργανώσεις Αρκτούρος, Αρχέλων, Δίκτυο Μεσόγειος SOS, Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Εταιρία Προστασίας Πρεσπών, Καλλιστώ, MEDASSET, MOm και WWF Ελλάς σας καλούν να καταψηφίσετε το άρθρο 9 καθώς είναι άκαιρο, άστοχο, αποσπασματικό, ατεκμηρίωτο, στερείται οικονομικού αντικείμενου και ενδέχεται να έχει σοβαρές επιπτώσεις στη διατήρηση της φυσικής μας κληρονομιάς.

Σημειώνουμε ότι έχουμε διατυπώσει την αντίθεσή μας για τις προτεινόμενες ρυθμίσεις ήδη από τον περασμένο Ιούλιο και παρά το γεγονός ότι οι οργανώσεις πρώτες επισήμαναν τις ελλείψεις και δυσλειτουργίες που αντιμετωπίζουν οι ΦΔ. Θεωρούμε ότι τα χρόνια προβλήματα στην προστασία της ελληνικής φύσης δεν επιλύονται με το παρόν σχέδιο νόμου, αλλά με ουσιαστική αναβάθμιση του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών, βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων και στο πλαίσιο ενός αποτελεσματικού και λειτουργικού συστήματος προστασίας και διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος της χώρας. Στο πλαίσιο αυτό, έκπληξη προκαλεί το γεγονός ότι στην Έκθεση Αξιολόγησης Συνεπειών Ρυθμίσεων του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΥΔΜΕΔ) αναφέρεται ότι «...ο περιορισμός του αριθμού των φορέων διαχείρισης...έγινε με κριτήρια οικολογικά, γεωγραφικά, ιστορικά και διοικητικά που δόθηκαν από την Επιτροπή Φύση», ενώ στη σχετική διαβούλευση η Επιτροπή υπήρξε κάθετα αντίθετη με τη συγκεκριμένη ρύθμιση, χαρακτηρίζοντας την ως «δυστύχημα».

Συγκεκριμένα, με το παρόν σχέδιο νόμου:

- **Δεν προκύπτει εξοικονόμηση πόρων:** Το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών των ΦΔ (που ανέρχονται σε περίπου €4.7 εκατ. για τον καθένα) καλύπτεται από ευρωπαϊκούς πόρους, κυρίως από το ΕΣΠΑ (συνολικά της τάξης των €100εκ) και όχι από τον κρατικό προϋπολογισμό, ενώ τα διοικητικά συμβούλια δεν είναι αμειβόμενα. Η επισήμανση αυτή επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι η Έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους που συνοδεύει το σχέδιο νόμου δεν εντοπίζει σχετικές εξοικονομήσεις στον κρατικό προϋπολογισμό. Επίσης, επιβεβαιώνεται από την προαναφερθείσα Έκθεση Αξιολόγησης Συνεπειών Ρυθμίσεων στην οποία επισημαίνεται: «Αν και δεν επιτυγχάνεται εξοικονόμηση κρατικών πόρων δεδομένου ότι οι φορείς αυτοί δεν χρηματοδοτούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό, θα προκύψει ωφέλεια από τον καλύτερο καταμερισμό των δαπανών, από τη χρησιμοποίηση εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού στον τομέα του περιβάλλοντος, από την κοινή χρήση υποδομών για τη διαχείριση και τη φύλαξη των περιοχών και θα τους προσδώσει περισσότερες πιθανότητες χρηματοδότησης από κρατικούς

πόρους, όταν οι συνθήκες το επιτρέψουν.» Βεβαίως, είναι άξιο απορίας, πώς θα καταμεριστούν καλύτερα πόροι από την κοινή χρήση υποδομών διαχείρισης και φύλαξης στην περίπτωση π.χ. του νέου ΦΔ Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης, στον οποίο σήμερα συγχωνεύονται οι ΦΔ Σαμαριάς και Καρπάθου-Σαρίας (βλ. επισυναπτόμενο χάρτη).

- **Διασφαλίζεται μόνο εν μέρει η χρηματοδότηση των ΦΔ:** Στο σχέδιο νόμου αναγνωρίζεται σαφώς (αρθ. 9(7), (20)) ότι οι προτεινόμενες συγχωνεύσεις και καταργήσεις ΦΔ θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε απώλεια πολύτιμων ευρωπαϊκών κονδυλίων. Ως εκ τούτου, προβλέπεται μεταβατική διάταξη η οποία αναβάλλει την ισχύ των προτεινόμενων μέτρων κατά ένα έτος, δηλαδή μέχρι το τέλος του 2013, καταληκτική ημερομηνία για τη συμβασιοποίηση έργων στο ΕΣΠΑ. Τον κίνδυνο αυτό τον είχαμε επισημάνει από την πρώτη στιγμή και είχαμε προτείνει η ισχύς των όποιων μέτρων προκύψουν μετά από ενδελεχή σχεδιασμό να ξεκινήσει με το πέρας της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου, δηλαδή από το 2015, οπότε και θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί όλα τα συγχρηματοδοτούμενα έργα. Με δεδομένο ότι οι διατάξεις αυτές δεν θα ισχύσουν παρά με καθυστέρηση ενός έτους, και χωρίς να διευκρινίζεται ο τρόπος χρηματοδότησης των ΦΔ μετά το τέλος του ΕΣΠΑ, το άρθρο 9 στερείται οποιασδήποτε λογικής. Η ανάγκη χρονικής μετάθεσης των οποιωνδήποτε αλλαγών γίνεται ακόμα πιο επιτακτική με δεδομένη την αναγνώριση στην Έκθεση Αξιολόγησης για «μη δυνατότητα οικονομικής βιωσιμότητας [των φορέων διαχείρισης] μετά τη λήξη του ΕΣΠΑ, το 2015» καθώς και από την παραδοχή ότι δεν θα υπάρξουν σύντομα κρατικοί πόροι που θα εξασφαλίσουν τη λειτουργία των ΦΔ και τελικά την προστασία των περιοχών. Η μεταβατική περίοδος θα είχε νόημα μόνο αν συνδεόταν με ρητή πρόβλεψη ότι στο διάστημα αυτό θα ετίθετο προς επεξεργασία ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για τη διοικητική μεταρρύθμιση των φορέων που είναι αρμόδιοι για την προστασία της ελληνικής φύσης, και ειδικά για την οργάνωση του Εθνικού Συστήματος των Προστατευόμενων Περιοχών.

- **Δεν αποδεικνύεται η επίτευξη πιο αποτελεσματικής προστασίας και διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών:** Το επίμαχο άρθρο φέρεται να εντάσσεται στην ευρύτερη, στρατηγικής σημασίας, προτεραιότητα αναδιάρθρωσης του δημοσίου «με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον...». Ωστόσο, από τις προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν διαφαίνεται κάποια ουσιαστική βελτίωση στο σύστημα προστατευόμενων περιοχών της χώρας. Αντίθετα, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις φαίνεται να αγνοούν παντελώς τον ρόλο των ΦΔ στις προστατευόμενες περιοχές, τις απαιτήσεις διαχείρισης και προστασίας των οικολογικών χαρακτηριστικών που φιλοξενούν αυτές, αλλά και τις αναπτυξιακές δυνατότητες των περιοχών που προστατεύονται αποτελεσματικά. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι η Έκθεση Αξιολόγησης Συνεπειών Ρυθμίσεων προωθεί το σχέδιο νόμου έτσι ώστε να επιτευχθεί «ομοιογενής αντιμετώπιση διατύπωσης γνώμης για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων στην περιοχή δικαιοδοσίας των φορέων, που γίνεται ευρύτερη γεωγραφικά και καλύπτει μεγαλύτερο εύρος και αριθμό οικοσυστημάτων. ... Με τους ενιαίους φορείς θα γίνεται με οργανωμένο και ομοιογενή τρόπο η ενημέρωση των πολιτών για τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες μέσα στα Εθνικά και Περιφερειακά Πάρκα της χώρας, για τις δυνατότητες άσκησης δραστηριότητας στις ζώνες των περιοχών και τις προβλεπόμενες ρυθμίσεις για την αναψυχή και την επίσκεψη.» Ωστόσο, η προτεινόμενη ρύθμιση δεν αναιρεί τις διαφορές μεταξύ των περιοχών, οι οποίες προκύπτουν από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους και από τις διαφορετικές οικολογικές τους ανάγκες και δικαιολογούν διαφορετικές προσεγγίσεις που απαιτούνται, τόσο σε σχέση με τις επιτρεπόμενες ή μη δραστηριότητες όσο και κατά τη διαδικασία αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων. Θα ήταν, εξάλλου, παράλογο να κρίνονται υπό το ίδιο πρίσμα, παρόμοια έργα που προγραμματίζονται εντός του δασικού οικοσυστήματος του Αίνου και εντός του υγροτόπου της Στροφιλιάς, επειδή η διαχείριση τους εμπίπτει στον ίδιο φορέα διαχείρισης. Ακόμα και στην περίπτωση παρόμοιων οικοσυστημάτων, όπως είναι οι υγρότοποι της Δυτικής Ηπείρου και Μεσολογίου, η προσέγγιση για κάθε περίπτωση διαφέρει ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αλλά και την συγκεκριμένη δραστηριότητα. Εξάλλου, οι όροι προστασίας της κάθε περιοχής βασίζονται στη σχετική πράξη χαρακτηρισμού (προεδρικό διάταγμα), η έκδοση του οποίου σε πάρα πολλές περιπτώσεις έχει καθυστερήσει.

Σημειώνουμε επίσης ότι σύμφωνα με το Πίνακα Καταργούμενων και Τροποποιούμενων Διατάξεων, που συνοδεύει το νομοσχέδιο, καταργούνται τα προεδρικά διατάγματα χαρακτηρισμού ως προστατευόμενων περιοχών του Σχινιά-Μαραθώνα, των Τζουμέρκων και της

Λίμνης Καστοριάς (π.δ της 22.6./3.7.2000 (ΦΕΚ Δ 395), π.δ. 49/12.02.2009 (ΦΕΚ Δ 49) και 14/19.06.2012 (ΦΕΚ ΑΑΠ 226) αντίστοιχα). Ωστόσο, οι καταργήσεις αυτές δεν προκύπτουν από κανένα άρθρο του νομοσχεδίου, ούτε επεξηγούνται σε κάποιο από τα κείμενα που τα συνοδεύουν. Επειδή οι τυχόν αναφορές της νομοθεσίας σε συγχωνευόμενους Φ.Δ. ρυθμίζονται από το άρθρο 14 (9), οι αναφορές του «Πίνακα» σε καταργούμενα π.δ. πρέπει να απαλειφθούν. Σε κάθε περίπτωση, ένας νόμος, όπως έχει κρίνει ήδη και το Συμβούλιο της Επικρατείας, δεν μπορεί να καταργήσει προεδρικό διάταγμα προστασίας περιοχής, παρά μόνο εάν αυτό αντικατασταθεί από άλλο και μάλιστα με ίσης ή ισχυρότερης προστασίας διάταγμα, κάτι που δεν προβλέπεται από το σχετικό νόμο.

- **Πρωθείται μια συγκεντρωτική προσέγγιση:** Με τη συγχώνευση των φορέων διαχείρισης και την απομάκρυνση, σε πολλές περιπτώσεις, της έδρας των φορέων από τις ίδιες τις προστατευόμενες περιοχές, πρωθείται μια συγκεντρωτική προσέγγιση που είναι αντίθετη με τις ανάγκες των προστατευόμενων περιοχών για συμμετοχική διαχείριση και συνεχή διαβούλευση σε τοπικό επίπεδο.
- **Παραμένει ασαφές το πλαίσιο των προγραμματικών συμβάσεων με την αποκεντρωμένη διοίκηση ή τις περιφέρειες που αναλαμβάνουν τη διαχείριση των περιοχών των οποίων οι φορείς διαχείρισης καταργούνται:** Δεν είναι σαφές από τις προτεινόμενες διατάξεις, και ειδικά από την πρόβλεψη του άρθρου 9 (11)γ για προγραμματικές συμβάσεις με το ΥΠΕΚΑ, ότι οι υπηρεσίες που αναλαμβάνουν τη διαχείριση περιοχών των οποίων οι ΦΔ καταργούνται είναι στελεχωμένες με επαρκές και καταρτισμένο προσωπικό για να αναλάβουν τον ρόλο του σχήματος διαχείρισης μιας προστατευόμενης περιοχής. Επιπλέον, δεν είναι σαφές αν οι υπηρεσίες στις οποίες ανατίθεται η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών των οποίων οι φορείς διαχείρισης καταργούνται είναι υποχρεωμένες ή έχουν μόνο τη δυνατότητα να συνάψουν προγραμματική σύμβαση με το ΥΠΕΚΑ, και με ποιο χρονικό ορίζοντα.
- **Δεν καλύπτονται βασικές υποχρεώσεις της χώρας:** Οι αλλαγές που προτείνονται με το άρθρο 9 καλύπτουν μόνο τις περιοχές που μέχρι και σήμερα υπάγονται στην αρμοδιότητα των 29 ΦΔ και αποτελούν περίπου το 25% των περιοχών που έχουν ενταχθεί στο οικολογικό δίκτυο Natura 2000 της χώρας, και όχι το σύνολό τους. Η προστασία του συνόλου των περιοχών αποτελεί υποχρέωση της χώρας βάσει της κοινοτικής οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, με την οποία θεσπίζεται το δίκτυο Natura 2000. Υπενθυμίζουμε, μάλιστα ότι η προθεσμία της χώρας για την υποβολή των στόχων διατήρησης ανά περιοχή έχει ήδη εκπνεύσει.

Σας καλούμε να καταψηφίσετε το άρθρο 9. Θεωρούμε επίσης επιβεβλημένη εκ μέρους του ΥΠΕΚΑ τη διοργάνωση ανοιχτού, συμμετοχικού και ουσιαστικού διαλόγου που θα οδηγήσει σε ολοκληρωμένη αναθεώρηση της διοικητικής δομής για την προστασία της ελληνικής φύσης. Τονίζουμε δε για πολλοστή φορά ότι η αποτελεσματική οργάνωση και σωστή λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην τόνωση των τοπικών οικονομιών και στη χάραξη βιώσιμης διεξόδου από την οικονομική και κοινωνική κρίση που μαστίζει τη χώρα.

Περισσότερες πληροφορίες:

Αρκτούρος: Λάζαρος Γεωργιάδης, 6972640062

Αρχέλων: Θεόδωρος, Μπένος Πάλμερ, 210 5231342

Δίκτυο Μεσόγειος SOS: Ερμιόνη Φρεζούλη, 210 8228795

Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης: Νίκος Πέτρου, 210 3224944

Ελληνική Εταιρία Προστασίας Πρεσπών: Βιβή Ρουμελιώτου, 23850 51211

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Μαλαμώ Κορμπέτη: 6946249450

Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού: Δάφνη Μαυρογιώργου, 6977205351

Καλλιστώ: Σπύρος Ψαρούδας, 6999915200

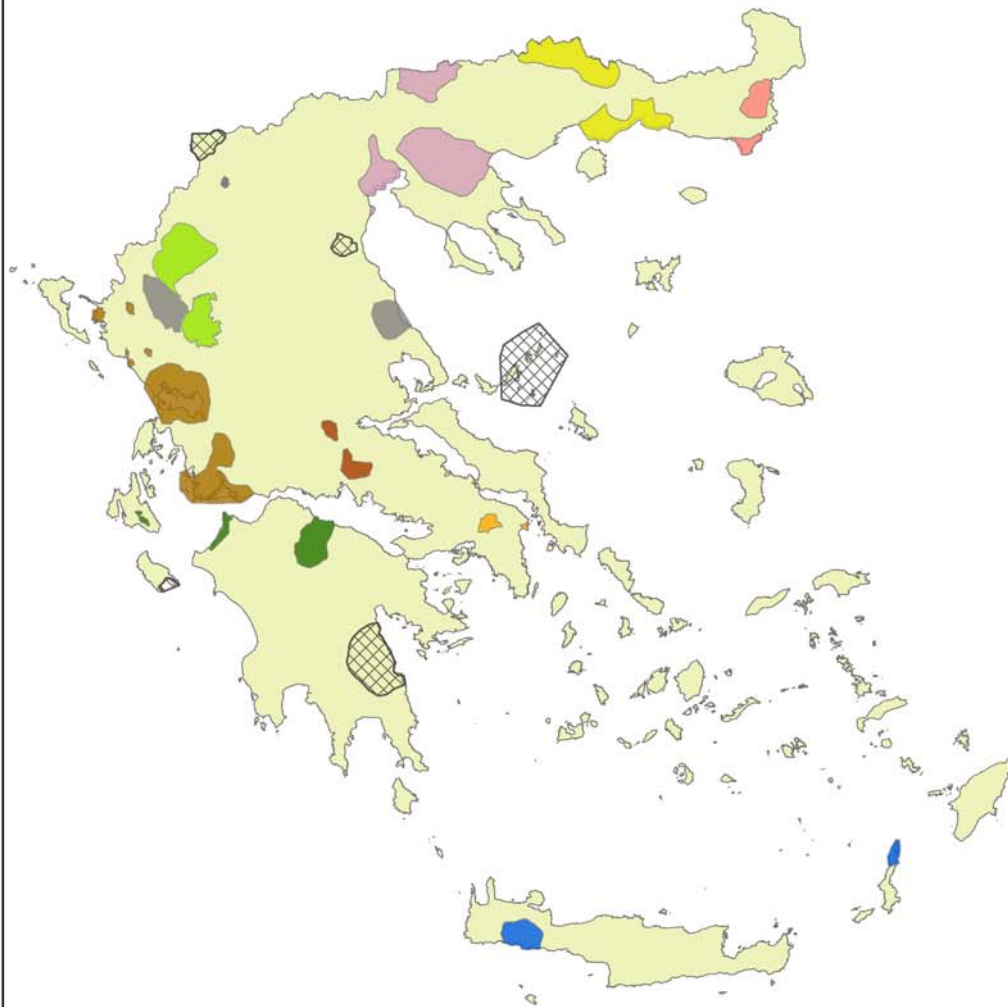
MEDASSET: Κωστής Γριμάνης: 210 3613572

ΜΟm: Βαγγέλης Παράβας, 210 5222888

WWF Ελλάς: Ιόλη Χριστοπούλου, 210 3314893

Συνημμένο: Χάρτης απεικόνισης των προτεινόμενων, στο σχέδιο νόμου, αλλαγών στους φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών της χώρας.

Προτεινόμενες αλλαγές στους Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών

Φορείς Διαχείρισης που καταργούνται

■ Καστοριάς, Παμβώτιδος και Κάρλας

Φορείς Διαχείρισης που συγχωνεύονται

■ Δέλτα Έβρου και Δάσους Δαδιάς

■ Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας και Οροσειράς Ροδόπης

■ Κερκίνης, Δέλτα Αξιού-Λουδίας-Αλιάκμονα, και Κορώνειας-Βόλβης

■ Βίκου-Αώου και Πίνδου, και Τζουμέρκων-Περιστερίου-Χαράδρας Αράχθου

■ Υγροτόπων Αμβρακικού, Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου, και Στενών και Εκβολών Καλαμά και Αχέροντα

■ Παρνασσού και Οίτης

■ Πάρνηθας και Σχινιά-Μαραθώνα

■ Κοτυχίου-Στροφιλιάς, Αίνου και Χελμού-Βουραϊκού

■ Σαμαριάς και Καρπάθου-Σαρίας

Φορείς Διαχείρισης που παραμένουν

■ Ζακύνθου, Β. Σποράδων, Πρεσπών, Ολύμπου, και Πάρνωνια